

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Основи соціалізації особистості

Освітня програма «Соціальна педагогіка»

Спеціальність 231 «Соціальна робота»

Галузь знань 23 «Соціальна робота»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «27» 08. 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація			
Назва дисципліни	Основи соціалізації особистості		
Освітня програма	Соціальна педагогіка		
Спеціальність	231 Соціальна робота		
Галузь знань	23 Соціальна робота		
Освітній рівень	бакалавр		
Статус дисципліни	нормативна		
Курс/семестр	1/2		
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські/практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.		
2. Опис дисципліни			
<p>Мета та цілі курсу (ознайомити студентів і дати їм можливість проаналізувати та зрозуміти складний процес входження людини в соціальний організм суспільства, поступового перетворення на особистість задля формування умінь і навичок із сприяння її соціалізації).</p>			
<p>Компетентності (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі соціальної роботи в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК: ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>Програмні результати навчання РН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів. РН 14. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами. РН 19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин. РН 25. Здатність виявляти та розвивати здібності, креативний потенціал дітей і молоді, підтримувати їх творчий розвиток, сприяти успішній соціалізації, професійному самовизначенню.</p>			
3. Структура курсу			
№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Процес соціалізації як соціально-педагогічне явище	Розуміти суть і значення процесу соціалізації; обґрунтувати роль та місце чинників процесу соціалізації, засобів, агентів й механізмів соціалізації; розглянути співвідношення понять «соціалізація», «адаптація», «виховання», аналізувати особливості соціалізації в Україні.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, реферати

2	Міждисциплінарний аспект процесу соціалізації	Вміти проводити аналіз міждисциплінарних засад процесу соціалізації особистості; обґрунтувати роль та місце курсу в системі соціальної роботи як галузі науки та його зв'язок з іншими навчальними дисциплінами; розглядати процес соціалізації особистості з погляду культурології, соціальної психології у проблемі соціалізації та соціології.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, реферати
3	Соціалізація як складова формування особистості	Розуміти суть і значення поняття сфер соціалізації, стадій процесу соціалізації; обґрунтувати роль та місце способів соціалізації, інститутів та форм соціалізації.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, реферати
4	Концепції критичних періодів і криз у розвитку особистості	Розуміти суть і значення концепції стадійності процесу соціалізації Ж. Піаже, концепції стадій розвитку особистості у психоаналізі З. З. Фрейда; розглянути психоаналітичну концепцію розвитку особистості Е. Еріксона; Оперувати базовими законами розвитку дитини за Л. С. Виготським; володіти основами віковою періодизацією Д. Ельконіна та Д. Фельштейна.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, реферати
5	Особливості вікових етапів соціалізації	Обґрунтувати особливості процесу соціалізації дітей дошкільного віку, особливості процесу соціалізації дітей молодшого шкільного віку; розуміти суть і значення здійснення процесу соціалізації у підлітків; здійснення процесу соціалізації в учнів старших класів; соціалізації студентської молоді, соціалізації у зрілому віці.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, реферати
6	Мікрофактори соціалізації	Розуміти суть і значення сім'ї – первинної ланки соціалізації; обґрунтувати особливості сусідство і мікросоціум у процесі соціалізації; обґрунтувати особливості груп однолітків як компонентів мікрофактора соціалізації; розкрити роль виховних організацій у соціалізації особистості, релігійних організацій, суспільних держав та недержавних організацій як сфер мікрофактора процесу соціалізації.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, завдання
7	Мезофактори процесу соціалізації	Розуміти суть і значення впливу видів поселень на процес соціалізації особистості; розглянути значення засобів масової комунікації у	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.

		соціалізуючому процесі; обґрунтувати роль субкультури як мезофактора соціалізації, регіональних умов як виду мезофактора соціалізації.	Тести, запитання, завдання, реферати
8	Соціалізуючі мега- і макрофактори	Розуміти суть і значення країни в аспекті макрофактора соціалізації особистості; вміти проводити аналіз етнічно-культурних особливостей як засібу макрофакторів; характеризувати суспільство в контексті макрофакторів та держави.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, завдання
9	Вплив несприятливих чинників на процес соціалізації особистості	Вміти проводити аналіз проблем людина – жертва несприятливих умов процесу соціалізації особистості; розуміти суть і значення об’єктивних факторів перетворення людини в жертву несприятливих умов соціалізації; оперувати суб’єктивними передумовами перетворення людини в жертву несприятливих умов соціалізації; розуміти суть і значення девіантної поведінки як прояв дезадаптації.	Тести, запитання, завдання, реферати
10	Окремі моделі процесу соціалізації особистості	Розуміти суть і значення статевої диференціації як механізму соціалізації; характеризувати рольові функції особистості у процесі входження в суспільство; характеризувати сутність економічної соціалізації; розуміти суть і значення складових процесів економічної соціалізації; вміти визнавати поняття політичної соціалізації; характеризувати особливості гендерної соціалізації в сучасній Україні.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, завдання

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське/практичне заняття	25
Самостійна робота/Індивідуальне завдання	5
Контрольна робота	20
Іспит	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																Разом	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		17
Семінарські/	5	5		5		5		5		5		5		5	5			25

практичні заняття																	
Самостійна робота											5						5
Контрольна робота							10							10			20
Іспит															50		50
Всього за тиждень	5	5		5		5	10	5		5	5	5	5	10	50		100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю. Підсумкову оцінку за семінарські/практичні заняття вираховуються за формулою сер. арифметичне від загальної суми оцінок множиться на ваговий коефіцієнт 5. Максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 25 балів.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: Навч. Посіб. К.:Знання, 2008. 343с. 2. Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка». 2-е вид., переробл. та доповн. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. 223 с. 3. Зозуляк-Случик Р. В. Діяльність центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді: нормативно-законодавчий аспект. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : тези доповідей III Всеукр. з міжнар. участю наук.-практ. конф. (Івано-Франківськ, 19 квітня 2018). Івано-Франківськ, 2018. С. 33–36. 4. Зозуляк-Случик Р. В. Вплив гендерних стереотипів на досягнення взаєморозуміння в діяльності. Гендер. Екологія. Здоров'я : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 20–21 квітня 2017 р.). Харків : ХНМУ, 2017. С. 84–86. 5. Зозуляк-Случик Р. В. Особливості конфліктів у юнацькому віці. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : тези доповідей IV всеукр. з міжнар. участю наук.-практ. конф., м. Івано-Франківськ, 19 квітня 2019 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. С. 198–202. 6. Зозуляк-Случик Р. В. Соціально-педагогічний аналіз дитячої субкультури як фактора соціалізації молодшого школяра. <i>Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи</i> : тези доповідей V Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції, 24 квітня 2020 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 40–43. 7. Зозуляк-Случик Р. В. Становлення національної скаутської організації “Пласт”. <i>Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи</i> : тези доповідей V Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції, 24 квітня 2020 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 43–46. 8. Зозуляк-Случик Р. В. Соціально-педагогічна сутність феномену “професійна самореалізація”. <i>Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи</i> : тези доповідей V Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції, 24 квітня 2020 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 46–49. 9. Зозуляк-Случик Р. В. Творчість як основа професійного становлення майбутніх фахівців соціальної роботи. Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової 	

соціокультурної реальності : Матеріали доповідей та повідомлень IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 15–16 квіт. 2021 р. Тернопіль, 2021. С. 183–186.

10. Капська А.Й Соціальна педагогіка : Навчальний посібник. К., 2011. 488 с.
11. Соціалізація особистості [Текст]: нав. посібник / В. В. Радул, Я. В. Галета. Рек. МОН. – Кіровоград : ФОП Александрова М.В., 2016. 236 с.
12. Москаленко В.В. Соціалізація особистості. Монографія. К.: Фенікс. 2013. 540с.
13. Харченко, С. Я. Соціалізація дітей та молоді в процесі соціально-педагогічної діяльності: теорія і практика: Монографія. Луганськ: Альма-матер, 2006. 320 с.
14. Олійник А.В., Ткачук Н.С. Формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки. Формування конкурентоспроможної особистості в системі освіти та соціальному середовищі: колективна монографія / І.Гайдамашко, Г.Дудчак, Л.Зданевич, Н.Казакова, К.Крутий, А.Олійник, О.Поляновська, І.Рашина, Н.Сівак, С.Тафінцева, Н.Ткачук, Т.Цегельник, С.Чернюк, О.Шквир, І.Ящук; за заг. ред. проф. І.Шоробури. Хмельницький: ФОП «О.М.Казаков». 2021. 211с. С.46-67 (розділ монографії)
15. Ткачук Н.С. Вплив сім'ї а соціалізацію дитини молодшого шкільного віку Міжвузівська (заочна) науково-практична конференція «Актуальні проблеми соціальної роботи: виклики сучасності» (Хмельницький, 15травня 2020 року). С. 81-86.

Інтернет-джерела

1. Гриневич Л. Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа» URL: mon.gov.ua/Новини/%202016/12/05/konczercziya.
2. Діяльність психологічної служби в системі освіти України 1 2019 році. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-prioritetni-napryami-roboti-psihologichnoyi-sluzhbi-u-sistemi-osviti-na-20192020-navchalnomu-roci>
3. Закон України "Про освіту". (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Закон України «Про соціальні послуги», <https://decentralization.gov.ua/news/12066>
5. Концепція Нової української школи: схвал. Кабінетом Міністрів України № 988-р. від 14.12.2016 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
6. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016р. № 988-р. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/
7. Москаленко В.В. Соціалізація особистості. Монографія. К.: Фенікс. 2013. 540с.
8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки URL: www.vnz.univ.kiev.ua/uploads/p_4_58429238.doc
9. Нова українська школа: poradnik dla vчителів. Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. <https://osvita.ua/school/nus/59430/>
10. Положення про психологічну службу у системі освіти України, прийнято 31 липня 2018 р. за № 885/32337 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Зозуляк-Случик Роксоляна Василівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор

Контактна інформація викладача	+3800508157946 roksoliana.zozuliak@pnu.edu.ua
8. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність	Неприпустимі плагіат та списування. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ із теми. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (Тести) і тільки за цієї умови буде допущений до складання екзамену. Обов'язковим є для отримання заліку відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи. Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час занять	На заняттях потрібно бути активними, творчими, не боятися запитувати та відстоювати свою думку. Діяти відповідно до Положення мпро організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації

	<p>освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf</p>
Додаткові бали	<p>2 бали – сертифікати відповідні освітньому компоненту – включають до 5 балів самостійної роботи. Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf»</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf</p> <p>Рекомендовані платформи: українська освітня платформа Prometheus; безкоштовна освітня платформа Khan Academy; українська студія онлайн-освіти EdEra; онлайн-платформа Coursera./</p>

Викладач _____

Зозуляк-Случик Р.В.